OZGURKONAKCİ.COM · LOJİSTİK REHBERİ · 46

Dış ticaret ve gümrük sistemleri: BİLGE, NCTS, Tek Pencere ve diğerleri

Hangi sistem ne işe yarar, kim kullanır, nereden girilir? Kısaltmalar arasında kaybolmamak için pratik bir harita.

Hazırlayan: Özgür Konakcı · Seviye: Başlangıç · Sürüm: 8 Kasım 2026

Çevrimiçi ve interaktif sürüm: **https://ozgurkonakci.com/rehber/dis-ticaret-portallari/**

KISA CEVAP

Türkiye'de gümrük beyannameleri BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri) sisteminde işlenir. Ortak transit beyanları NCTS üzerinden, kamu kurumlarından alınan izin ve belgeler Tek Pencere Sistemi üzerinden yürür. Ürün güvenliği denetimleri TAREKS'te, Türkiye'ye ihracat yapan yabancı firmaların kaydı YFKS'de yapılır. Vatandaş ve firmalar için borç sorgulama, BTB başvurusu ve benzeri hizmetler e-Devlet'te Ticaret Bakanlığı başlığı altında listelenir.

Neden bu kadar çok sistem var?

Bir ithalat veya ihracat dosyasında aynı gün birkaç farklı sisteme dokunulur: beyanname bir sistemde, transit başka bir sistemde, ürün denetimi ve diğer kurumların izinleri ayrı sistemlerde yürür. Bu sayfa, sahada en çok duyulan kısaltmaları tek yerde toplar.

Önce bir isim notu: **Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (GTB)**, eski Ekonomi Bakanlığı ile birleştirilerek **10 Temmuz 2018**'de **Ticaret Bakanlığı** oldu. "GTB" kısaltması bu yüzden eski sistem ve terimlerde hâlâ yaşıyor.

Sistemler tek bakışta

Sistem	Ne işe yarar?	Kim kullanır?	Resmî adres
BİLGE	Gümrük beyannamelerinin elektronik olarak verildiği temel gümrük sistemi	İthalatçı, ihracatçı, gümrük müşaviri; gümrük memurları	Ticaret Bakanlığı sitesinden
Detaylı Beyan Durum Sorgulama	Beyannamenin durumu, VEDOP'a aktarım durumu ve hızlı kargo (e-ticaret) beyannamelerinin sorgulanması	Yükümlü, gümrük müşaviri	Ticaret Bakanlığı sitesinde "E-İşlemler"
NCTS	Ortak transit (T1/T2) beyanından rejimin sonlandırılmasına kadar tüm adımların elektronik mesajlarla yürütülmesi	Asıl sorumlu, izinli gönderici ve alıcı, gümrük idareleri	Ticaret Bakanlığı sitesinden

Sistem	Ne işe yarar?	Kim kullanır?	Resmî adres
Tek Pencere Sistemi	Gümrükte istenen izin ve belgelerin kamu kurumlarına tek noktadan başvurulup tek noktadan alınması	Yükümlüler, gümrük idareleri, belge veren kurumlar	e-Devlet: turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi; genelgeler Ticaret Bakanlığı sitesinde
TAREKS	Ürün güvenliği ve uygunluk denetimlerinin risk esaslı yürütülmesi	İthalatçı ve ihracatçı firmalar, denetim birimleri	ticaret.gov.tr (bilgi), tarekskayit.ticaret.gov.tr (firma kaydı), tareksyetki.ticaret.gov.tr (yetkilendirme)
YFKS	Türkiye'ye ihracat yapan yabancı firmaların kaydı ve izlenebilirliği	Yükümlüler (başvuru), gümrük memurları (onay)	Ticaret Bakanlığı sitesinden
VEDOP	Gelir İdaresi'nin vergi dairelerini otomasyona bağlayan sistemi; gümrük beyannameleri buraya aktarılır	Vergi daireleri, mükellefler, mali müşavirler	Gelir İdaresi Başkanlığı
BTB E-Başvuru	Bağlayıcı Tarife Bilgisi başvurusu ve verilmiş BTB'lerin sorgulanması	İthalatçı, ihracatçı, müşavir	uygulama.ticaret.gov.tr/BTBBasvuru/AnaSayfa
e-Devlet gümrük hizmetleri	Borç sorgulama, mükellef kaydı, müşavir sorgulama ve benzeri hizmetler	Vatandaş, mükellef, firma yetkilileri	turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi

Takıldığınız noktada Bakanlığın teknik destek ve mevzuat hattı **444 8 482**'dir.

BİLGE: beyannamenin işlendiği yer

BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri), gümrük beyannamesinin elektronik olarak verildiği sistemdir. Beyan için BİLGE kullanıcı adı ve şifresi gerekir.

- Kullanıcı hesabı, 81 Seri No'lu Gümrük Genel Tebliği'nde sayılan belgelerle **Bölge Müdürlüğüne dilekçeyle** başvurularak alınır.
- Beyan girişi gümrük veri giriş salonlarından veya özel firmaların yazılımlarıyla yapılır.
- Bakanlığın resmî sayfalarında BİLGE için tek bir genel giriş adresi verilmiyor.

NCTS: ortak transitin elektronik sistemi

NCTS (Yeni Bilgisayarlı Transit Sistemi), T1/T2 transit beyanından rejimin sonlandırılmasına kadar tüm adımların elektronik mesajlarla yürütüldüğü sistemdir. Dayanağı 20 Mayıs 1987 tarihli **Ortak Transit Sözleşmesi**'dir; **Türkiye 1 Aralık 2012'den beri** taraftır.

İkincil kaynakların aktardığına göre Türkiye **17 Kasım 2024**'te NCTS Faz 5'e geçti (KPMG); **Faz 6'ya teknik geçiş 1 Haziran 2026**'da tamamlandı (BTSO duyurusu). Transit sürecinin ayrıntıları rehberdeki transit taşımacılık konusunda.

Tek Pencere Sistemi

Gümrük işlemlerinde istenen izin ve belgeler için kamu kurumlarına **tek noktadan başvurulur**, belgeler kurumlar arasında **elektronik olarak paylaşılır**. Sistemin iki aşaması vardır: e-Belge ve e-Başvuru.

- Dayanağı 2012/6 sayılı Başbakanlık Genelgesi'dir.
- İlk pilot uygulama 14 Ocak 2014'te Şeker Kurumu ile başladı.
- Sisteme hâlâ yeni belgeler ekleniyor.
- e-Devlet'te "Tek Pencere" ve "Liman Tek Pencere Uygulaması" hizmetleri listeleniyor.

TAREKS

Dış Ticarette Risk Esaslı Kontrol Sistemi, ürün güvenliği ve uygunluk denetimlerinin **risk esaslı** yürütüldüğü sistemdir. Firma kaydı ve yetkilendirme ayrı adreslerden yapılır (tabloya bakın). TAREKS, e-Devlet'te de listeleniyor. Ana uygulamanın giriş adresini resmî sayfadan teyit edemedik; Bakanlığın TAREKS sayfasından başlayın.

YFKS: Yabancı Firma Kayıt Sistemi

YFKS, **Yabancı Firma Kayıt Sistemi**'dir; bazı kaynaklarda geçen "Yeşil Hat" açılımı doğru değildir. Türkiye'ye ihracat yapan yabancı firmaların kaydı ve izlenebilirliği için kullanılır ve eski İthalatta İhracatçı Kayıt Sistemi güncellenerek oluşturulmuştur. Bakanlığın memur kılavuzunun aktarımına göre:

- Yabancı firma kaydı için başvuruyu **yükümlü** yapar.
- Başvuruyu BİLGE'de "YFKS Kullanıcısı" yetkisine sahip **gümrük memuru** onaylar veya reddeder.

VEDOP

VEDOP, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın vergi dairelerini otomasyona bağlayan sistemidir. Gümrük tarafında önemi şudur: Gümrük beyannamelerinin VEDOP'a **aktarılma durumu**, Bakanlığın beyan durum sorgulamasında görülür. Bu, ihracat ve KDV iadesi süreçlerinde takip edilen bir adımdır.

e-Devlet'teki gümrük hizmetleri

e-Devlet'te Ticaret Bakanlığı başlığı altında gümrükle ilgili birçok hizmet var. Bunlardan bazıları:

- Gümrük Vergi ve Ceza Borcu Sorgulama (yalnızca ödenmemiş borçlar)
- Gümrük Geri Verme Kaldırma Başvuru Sistemi
- Gümrük İşlemleri İçin Mükellef Kaydı Başvurusu
- Gümrük Müşavir ve Yardımcılarının Bilgilerini Sorgulama
- Gümrüklerden Araçlı Giriş/Çıkış Sorgulama ve Taşıt Ön Beyan
- GET-APP, Tek Pencere, Liman Tek Pencere, TAREKS

- Dahilde İşleme Rejimi ve Hariçte İşleme Rejimi uygulamaları
- Yetkilendirilmiş Yükümlü Elektronik Başvuru Sistemi
- Bağlayıcı Tarife Bilgisi (BTB)
- Yolcular için Gümrük Rehberi

BTB başvurusu

Bağlayıcı Tarife Bilgisi, eşyanın tarife sınıflandırmasına ilişkin, talep üzerine verilen idari karardır. Başvuru **BTB E-Başvuru Sistemi** üzerinden elektronik olarak ya da Gümrük Yönetmeliği'nin 1 numaralı ekindeki formla yazılı olarak yapılır. Başvuru ücretsizdir, BTB 6 yıl geçerlidir. Verilmiş BTB'ler de aynı sistemde sorgulanabilir. Ayrıntılar rehberdeki GTİP ve gümrük rejimleri konusunda.

"GTB referans numarası" bir portal değil

Sahada "GTB referans numarası" denince bir sistem sanılabilir; aslında bir **tanımlayıcıdır**. İkincil kaynakların aktardığına göre:

- İhracat e-faturası GİB'in e-Fatura sistemi üzerinden gümrük sistemine iletildiğinde, gümrük sistemi **23 haneli bir referans numarası** üretir.
- İhracatçı bu numarayı gümrük çıkış beyannamesini hazırlarken kullanır. Fatura ile beyanname verileri tutmazsa beyanname tescil edilmez.
- Beyanname tescil edilip eşya çıktıktan sonra çıkış bilgisi aynı kanaldan döner.

Bu kaynaklar 2017 ve 2019 tarihli. Numaranın bugünkü adını ve tam kullanımını **GİB'in güncel e-Fatura kılavuzundan** kontrol edin.

Kendinizi test edin

1. YFKS'nin açılımı nedir? *(Cevap: Yabancı Firma Kayıt Sistemi.)*
2. Gümrük beyannamesi hangi sistemde elektronik olarak verilir? *(Cevap: BİLGE.)*
3. e-Devlet'teki Gümrük Vergi ve Ceza Borcu Sorgulama hizmeti, gelecek bir ithalatın vergisini hesaplar mı? *(Cevap: Hayır. Yalnızca tahakkuk etmiş ve ödenmemiş borçları gösterir.)*

Sık sorulan sorular

BİLGE nedir?
BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri), gümrük beyannamelerinin elektronik olarak verildiği temel gümrük sistemidir. Beyan için BİLGE kullanıcı adı ve şifresi gerekir; hesap, gerekli belgelerle Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğüne dilekçeyle başvurularak alınır.

YFKS ne demektir?

YFKS, Yabancı Firma Kayıt Sistemi'dir. Türkiye'ye ihracat yapan yabancı firmaların kaydı ve izlenebilirliği için kullanılır; eski İthalatta İhracatçı Kayıt Sistemi güncellenerek oluşturulmuştur.

GTB referans numarası bir portal mı?

Hayır. Bir tanımlayıcıdır: İhracat e-faturası GİB üzerinden gümrük sistemine iletildiğinde üretilen referans numarası. İhracatçı bu numarayı gümrük çıkış beyannamesini hazırlarken kullanır. Güncel adlandırma ve kullanım için GİB'in e-Fatura kılavuzunu kontrol edin.

Gümrük vergisi borcumu nereden görebilirim?

e-Devlet'te Ticaret Bakanlığı başlığı altındaki Gümrük Vergi ve Ceza Borcu Sorgulama hizmetinden. Sistem yalnızca ödenmemiş borçları gösterir; oran sorgulama aracı değildir.

KAYNAKLAR

T.C. Ticaret Bakanlığı — Dijital gümrük uygulamaları sıkça sorulan sorular (BİLGE) — https://ticaret.gov.tr/gumruk-islemleri/dijital-gumruk-uygulamalari/sikca-sorulan-sorular
T.C. Ticaret Bakanlığı — Ortak Transit Rejimi ve NCTS sıkça sorulan sorular — https://ticaret.gov.tr/gumruk-islemleri/sikca-sorulan-sorular/ticari/ortak-transit-rejimi-ve-ncts
T.C. Ticaret Bakanlığı — Gümrüklerde Tek Pencere Sistemi başladı — https://ticaret.gov.tr/haberler/gumruklerde-tek-pencere-sistemi-basladi
T.C. Ticaret Bakanlığı — Tek Pencere Sistemi genelgeleri — https://ticaret.gov.tr/gumruk-islemleri/dijital-gumruk-uygulamalari/tek-pencere-sistemi/genelgeler
T.C. Ticaret Bakanlığı — Dış Ticarette Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS) — https://ticaret.gov.tr/e-islemler/uygulamalar/dis-ticarette-risk-esasli-kontrol-sistemi-tareks
e-Devlet — Ticaret Bakanlığı hizmetleri — https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi
T.C. Ticaret Bakanlığı — BTB E-Başvuru Sistemi — https://uygulama.ticaret.gov.tr/BTBBasvuru/AnaSayfa
T.C. Ticaret Bakanlığı — Tarihçe (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'ndan Ticaret Bakanlığı'na) — https://ticaret.gov.tr/kurumsal/tarihce
T.C. Ticaret Bakanlığı — Gümrük Vergi ve Ceza Borcu Sorgulama Sistemi — https://ticaret.gov.tr/kurumsal-haberler/gumruk-vergi-ve-ceza-borcu-sorgulama-sistemi

Bu rehber eğitim amaçlıdır ve yazarın kişisel görüşlerini yansıtır; çalıştığı ya da daha önce çalıştığı kurumların görüşü değildir. Sözleşme, gümrük ve finans kararlarında güncel resmî kaynaklara ve uzmanlara başvurun. Incoterms® Uluslararası Ticaret Odası'nın (ICC) tescilli markasıdır.

© 2026 Özgür Konakcı · ozgurkonakci.com. Bu belge, kaynak (ozgurkonakci.com) gösterilerek eğitim amaçlı paylaşılabilir ve çoğaltılabilir; ticari amaçla kullanılamaz.